

LUNDS
UNIVERSITET

Institutionen för psykologi
Psykoterapeutprogrammet

EN PROGRAMTROHETSSTUDIE
AV "STRATEGI"–
EN FÖRÄLDRAUTBILDNING
FÖR FÖRÄLDRAR TILL BARN MED ADHD

René Beekhuis & Viktoria Koistinen

Psykoterapeutexamensuppsats. 2018

Handledare: Martin Bergström
Examinator: Per Johnsson

Abstract

Syftet med denna uppsats var att mäta följsamheten i den psykoedukativa interventionen Strategi föräldrautbildning. Strategi föräldrautbildning vänder sig till föräldrar och närstående till barn med adhd. I studien fokuserade vi på den manual som Strategi föräldrautbildning grundar sig på och vi försökte hitta manualens centrala komponenter i syfte att kvantitativt mäta utfallet av föräldrautbildningen. För att mäta följsamheten konstruerade vi ett frågeformulär baserat på manualens logiska upplägg, kärnkomponenter och kompetens. Vi undersökte även kursdeltagarnas skattning av föräldraförmåga och depressivitet. Resultatet visade att de som genomförde hela föräldrautbildningen upplevde att den höll en hög nivå av följsamhet och att både kursledare och kursdeltagare tyckte att de gav, respektive fick, det som föräldrautbildningen utlovade. Den visade även att mer än hälften av kursdeltagarna rapporterade en hög belastning och att föräldraförmågan sannolikt hade ett samband med rapporterat mående.

Keywords: adhd, psykoedukation, följsamhet.

Abstract

The purpose of this exam was to make a study to measure the compliance of the psychoeducative parenting education Strategi. Strategi parenting education refers to parents and close ones whose children have been diagnosed with ADHD. In the study, we focused on the guide that Strategi parent education is based on and tried to find key components in order to quantitative measure these outcomes. In order to measure the compliance, a survey was prepared based on the logical layout of the guide, its score components and competence. We also investigated the parents own estimation of their parenting ability and depression. The result was that those who complete the entire parent education felt that they maintained a high level of compliance and that both leaders and parents thought they gave, or recieved, what the education promised. It also showed that more than half of the parents were affected by high depression and that parenting seemed to be closely related to their own ways,

Keywords: ADHD, psychoeducation, adherence

Tack!

Vi vill tacka alla de föräldrar och närstående till barn med adhd som tagit sig tid att fylla i våra frågeformulär. Er medverkan gjorde vår uppsats möjlig att genomföra.

Vi vill tacka kursledarna vid BUP Ängelholm och vid BUP Malmö Norr-Söder som hjälpt oss dela våra frågeformulär till sina kursdeltagare och själva tagit sig tid att fylla i våra kursledarformulär. Tack till alla våra kollegor vid BUP Ängelholm för stöd och uppmuntran under uppsatsarbetet.

Tack Martin Bergström. Tack till alla våra nära och kära för stöd och uppmuntran. Ett alldeles särskilt och stort tack vill vi ge till Edvin Beekhuis som ägnat tioalet timmar åt att mata in variablerna i SPSS!

Introduktion	1
Att vara förälder eller närstående till ett barn med adhd	1
Adhd.....	2
Hur adhd kan yttra sig.....	2
Behandling vid adhd hos barn.....	3
Psykoedukation	4
Psykoedukation vid adhd. Underrubrik nivå 3.....	7
Psykoedukation för föräldrar till barn med adhd vid BUP Region Skåne.	7
Strategi föräldrautbildning.....	8
De fem lektionstillfällena.	9
Kursledarmanualen.....	9
Vad är programtrohet?	10
Olika steg i evidensbaserad forskning enligt Fraser och Ginalskey.....	11
Vad är följsamhet?	12
Djupa och ytliga delar.	12
Kompetens och kvalitet.	12
Exponering.	12
Praktisk och filosofisk plattform.	13
Kärnkomponenter.....	13
Programlogiken.	14
Syfte	14
Metod.....	14
Konstruktion av frågeformulären.....	14
Att hitta kärnkomponenterna i manualen.....	15
Understödjande kärnkomponenter.	15
Deltagare.....	16
Urvals- och exklusionskriterier i vår studie.....	17
Design	17
Etik.....	17
Tillvägagångssätt	17

Bortfallsanalys	18
Resultat	18
Deltagarnas närvaro	18
Utfall av kärnkomponentfrågorna.....	19
Resultatet av kontrollfrågorna.....	21
Resultatet av manualens praktiska plattform	24
Före- och eftermätningar.....	28
Diskussion	31
Referenser.....	33

Introduktion

Att vara förälder kan se olika ut. På samma vis som föräldraskap ser olika ut är också barn olika, barn har olika förutsättningar och behov. Barnets behov präglar föräldraskapet, och även på vilket sätt en förälder kan behöva stöd och insatser från omgivningen, exempelvis av närstående eller andra föräldrar med liknande erfarenheter av föräldraskapet.

När det handlar om barn är det viktigt att se dem i sitt sammanhang och då inte minst de vuxna runt barnet som har det huvudsakliga ansvaret för barnet. Detta kan vara föräldrarna, andra vuxna närstående eller exempelvis familjehemsföräldrar. Om ett barn drabbas av psykisk ohälsa eller har kognitiva svårigheter av sådant slag att det innebär en funktionsnedsättning för barnet är det viktigt att involvera, stötta och hjälpa även de vuxna runt barnet.

Barn som drabbas av psykisk ohälsa, eller som har kognitiva svårigheter av ett sådant slag att det innebär stora svårigheter för barnet att hantera sin vardag, kan tillsammans med sina föräldrar få stöd och behandling från specialistsjukvården, exempelvis Barn- och ungdomspsykiatri, (BUP). Stöd och behandling som kan bli aktuellt via BUP riktas inte alltid mot barnet utan ofta mot de vuxna som barnet möter i sin vardag, som föräldrarna eller andra vuxna närstående (Socialstyrelsen, 2010). Detta är för att kunna ge de vuxna runt barnet kunskap och stöd i hur de bäst kan göra de anpassningar i vardagen som barnet som barnet kan vara i behov av. ”Det är via de vuxna som barnet successivt får förståelse för sitt sätt att fungera och kan lära sig att hantera sina svårigheter. Därför är de vuxnas bemötande och hjälp viktig för att förhindra en negativ utveckling” (Socialstyrelsen, 2010, s. 24). Även vid diagnosen adhd (Attention Deficit Hyperactivity Disorder) hos barn så riktas behandlingsinsatserna i första hand mot de vuxna runt barnet för att dessa på bästa sätt ska kunna stötta barnet i dess vardagliga miljö och göra erforderliga anpassningar (Socialstyrelsen, 2014).

Att vara förälder eller närstående till ett barn med adhd

Att vara förälder eller närstående till ett barn med adhd kan vara krävande. Adhd innebär svårigheter med uppmärksamhet och med att reglera impulser och aktivitetsnivå, vilket kan leda till konflikter i samspelet mellan barn och förälder om barnet har adhd

(Barkley, 2015). Utifrån dessa konfliktsituationer som kan uppstå i det vardagliga samspelet med barnet kan föräldrarna uppleva att de inte är förmögna att hantera varken föräldrarollen eller barnets svårigheter, vilket kan leda till osäkerhet och stress i föräldrarollen (Barkley, 2015). Om man som förälder kan få möjlighet att anta ett mer pedagogiskt förhållningssätt till barnets svårigheter så kan det öka kontrollen över samspelet med barnet och bryta negativa samspelelsirklar, som istället kan vändas till ett mer positivt samspel mellan barn och förälder (Barkley, 2015).

Att som förälder eller närstående till ett barn med adhd få stöd och kunskap, kan vara genom att få möjlighet att delta i en psykoedukativ intervention i anslutning till att barnet genomgått utredning och erhållit diagnosen adhd (Socialstyrelsen, 2014). Psykoedukation för föräldrar till barn med adhd syftar till att ge föräldrarna kunskap om barnets svårigheter så de på bästa sätt kan stötta barnet och tillrättalägga miljön runt barnet, för att på så vis minska de negativa konsekvenserna av funktionsnedsättningen.

Adhd

För att bättre kunna förstå den utmaning det kan innebära att vara förälder eller närstående till ett barn med adhd krävs en beskrivning av vad adhd innebär och hur det yttrar sig. Hur många barn har adhd? Två metaanalyser publicerade 2015 rapporterar att den internationella prevalensen för adhd hos barn och ungdomar var 3,4 % respektive 7,2% ((Polanczyk, Willcutt, Salum, Kieling & Rodhe, 2015; Thomas, Sanders, Doust, Beler & Glasziou, 2014). Enligt Socialstyrelsen beräknas mellan 3-5% av alla barn i skolåldern ha tillståndet adhd (Socialstyrelsen, 2014).

Hur adhd kan yttra sig

Adhd innebär att en person har så pass stora svårigheter med uppmärksamhet och impulsivitet och/eller hyperaktivitet att det innebär en funktionsnedsättning i vardagen (Socialstyrelsen, 2004; Socialstyrelsen, 2014; Statens beredning för medicinsk utvärdering, (SBU), 2013). Graden av svårigheter samt symtombilden kan se olika ut. Svårigheterna är ofta bestående livet ut, men i vuxen ålder så kan hyperaktiviteten och impulsiviteten avta medan svårigheterna med uppmärksamhet ofta kvarstår (Socialstyrelsen, 2004; Socialstyrelsen, 2014; SBU, 2013).

Kärnsymtomen vid adhd (uppmärksamhetssvårigheter, impulsivitet och hyperaktivitet) leder ofta till svårigheter inom en rad områden som gör att exempelvis skolsituationen eller kamratkontakter kan bli svåra och krävande. I skolan kan svårigheterna med uppmärksamhet och impulsivitet innebära en funktionsnedsättning för barnet avseende barnets förmåga att planera, prioritera, organisera och genomföra uppgifter (Socialstyrelsen 2004; Socialstyrelsen 2014). Barn med adhd är ofta oerhört motivationsstyrda, vilket gör att de kan ha svårt att mobilisera energi och ork att genomföra uppgifter som de upplever som enahanda eller som ointressanta (Socialstyrelsen 2004; Socialstyrelsen 2014; SBU 2013). Vid adhd kan det också förekomma tilläggsproblematik i form av sömnsvårigheter samt ångest- och/eller depressionsproblematik, och för en del barn kan det förekomma beteendeproblem (Socialstyrelsen, 2004; Socialstyrelsen 2014). Svårigheter med tidsuppfattningen är vanligt förekommande (Barkley, 2015).

Det har genom åren funnits olika förklaringsmodeller och man vet ännu inte med säkerhet vad som orsakar adhd (Socialstyrelsen, 2014). Den idag mest förankrade förklaringsmodellen tyder på att det är genetiska faktorer som har störst betydelse för uppkomsten av adhd men det finns även vissa belägg för att komplikationer under graviditet och förlossning kan spela roll (Barkley, 2015; Socialstyrelsen, 2014). Man vet inte exakt vilka områden i hjärnan som är inblandade i de svårigheter som finns vid adhd. Studier har visat på minskad aktivitet och störningar i impulsöverföringen i de områden i hjärnan som styr våra exekutiva funktioner, och det skulle kunna vara det som ger symtom i form av svårigheter att viljemässigt styra och reglera sitt beteende (Socialstyrelsen, 2014).

Behandling vid adhd hos barn

Behandlingsinsatserna vid adhd hos barn bör i första hand riktas mot de vuxna runt barnet så att dessa kan utforma stöd och anpassningar i barnets vardag för att minska de negativa konsekvenserna av funktionsnedsättningen. Socialstyrelsen rekommenderar en multimodal behandling för barn med adhd vilket innebär en kombination av psykosociala och pedagogiska insatser samt vid behov läkemedelsbehandling (Socialstyrelsen, 2014). Följande riktlinjer ges avseende vad som bör ingå i en psykosocial behandlingsinsats via specialistsjukvården:

- psykopedagogik i form av utbildning till föräldrar, barnet självt ... samt andra familjemedlemmar

- relevant informationsmaterial till barnet och dess familj
- föräldraträning efter behov
- kognitivt stöd och kognitiva hjälpmedel
- behandlingsinsatser till barnet eller ungdomen vid behov
- behandling av tillkommande svårigheter
- en fast vårdkontakt
- en skriftlig vårdplan och uppföljning

(Socialstyrelsen, 2014, s. 51)

Även BUP Psykiatri Skånes vårdprogram för utredning och behandling för barn med adhd rekommenderar en multimodal behandling (Svenska Föreningen för barn- och ungdomspsykiatri, (SFBUP), 2016). I avsnittet om rekommenderade behandlingsinsatser för barn med adhd står det: ”Behandlingsinsatser vid adhd syftar till att minska symtom, höja funktionsnivån, öka livskvalitén och förhindra pålagringar av funktionsnedsättningen. Att stärka självkänslan och hanterbarheten av vardagslivet utgör också viktiga mål” (SFBUP, 2016, s. 10). Vårdprogrammet påtalar att all behandling bör inledas med psykoedukativa insatser riktade mot föräldrar och närstående. Därefter rekommenderas pedagogiska anpassningar i skolan, stöd med sömnhygien, ytterligare föräldrastöd samt vid behov läkemedelsbehandling. Vårdprogrammet lägger tonvikt på att insatserna ska vara individuellt anpassade och att behovet av stöd och behandling kan se olika ut under barnets uppväxt. Således rekommenderas en multimodal behandling för barn med adhd vilket är en kombination av psykosocial behandling och läkemedelsbehandling. Med psykosocial behandling avses exempelvis psykologisk behandling, föräldrastöd samt psykoedukativa insatser.

Psykoedukation

Psykoedukation för föräldrar och närstående anses vara en viktig behandlingsinsats vid adhd hos barn, och ett viktigt syfte med interventionen är att ge föräldrarna stöd och en upplevelse av ökad hanterbarhet av barnets svårigheter. Detta är viktigt då föräldrar till barn med adhd kan uppleva föräldraskapet som svårt och krävande utifrån barnets funktionsnedsättning (Barkley, 2015).

Vad innebär då psykoedukation (som ibland benämns som psykopedagogik) och i vilka sammanhang är det användbart? Som intervention har psykoedukation växt fram under sjuttioalet och bottnar teoretiskt bland annat i inlärningsteori, kognitiv beteendeterapi, teorier om stress och coping samt ekologisk teori (Luckens & McFarlane, 2004). Psykoedukation används idag som intervention exempelvis inom sjukvården för patienter och deras närstående vid olika sjukdomstillstånd.

Psykoedukation syftar till att ge ökad kunskap kring ett sjukdomstillstånd, såsom vilka tillgängliga behandlingsalternativ som finns, samt tillhandahålla kunskap för hur man på bästa sätt kan hantera sjukdomen (Luckstead, McFarlane, Downing, Dixon & Adams, 2012; Lyman et al., 2014). Vad gäller vissa psykiatriska sjukdomstillstånd har psykoedukation visat sig minska återfall i sjukdom och underlätta tillfrisknande (Dixon et al., 2001). Interventionen har visat på goda resultat när insatsen tillhandahållits personer som insjuknat i psykossjukdom, bipolär sjukdom och depression samt för personer med ätstörning, ångest- och tvångsproblematik (Dixon et al., 2001; Lopez, Toprac, Crismon, Boemer & Baumgartner, 2005).

Styrkan i en psykoedukativ intervention vid ett sjukdomstillstånd är att fokus inte ligger på symtomreduktion (som vid läkemedelsbehandling) utan på att öka individens livskvalité, bland annat genom ökad kunskap om hur hen på bästa sätt kan hantera sitt tillstånd och livssituation (Dixon et al., 2001). På så vis utgör psykoedukation en viktig, psykosocial behandlingsinsats vid mer varaktiga sjukdomstillstånd där läkemedelsbehandling inte alltid kan erbjuda fullgod behandlingseffekt (Dixon et al., 2001).

Psykoedukation kan ges dels för individen (enskilt eller i grupp), dels för individen och hans närstående (familj, nära vänner eller andra viktiga personer), så kallad familjpsykoedukation (Lyman et al., 2014). Familjpsykoedukation kan erbjudas en enskild familj eller familjer i grupp. Det har visat sig att individer med ett psykiatriskt sjukdomstillstånd som deltar i en psykoedukativ intervention tillsammans med sina närstående, har en minskad återfallsrisk gällande sitt aktuella psykiatriska sjukdomstillstånd i förhållande till de som deltar i en enskild, individuell intervention (Dixon et al., 2001). Familjpsykoedukation i grupp (med flera familjer) är mer verksam än individuell psykoedukation eller riktad mot en enskild familj (Lyman et al., 2014). Detta är troligtvis utifrån det stöd, bekräftelse och gemenskap individen och hans närstående kan få genom att möta andra i samma situation (Lyman et al., 2014).

Innehåll i psykoedukation. Det ter sig i litteraturen inte finnas någon enhetlig uppfattning kring hur psykoedukation ska utformas (Luckstead, 2012). Vissa inslag är relativt frekvent förekommande såsom information om det aktuella tillståndet, problemlösningstrategier och information om socialt stöd (Dixon et al., 2001; Luckstead et al., 2012). Vid World Schizofrenia Fellowship 1998 enades man kring vissa komponenter för vad som bör ingå i en psykoedukativ intervention (Luckstead et al., 2012). Fritt översatt består dessa komponenter av följande:

- att närstående till personer med psykiatriska sjukdomstillstånd behöver information, hjälp och stöd för att bäst bistå den drabbade personen
 - att det sätt på vilket de närstående förhåller sig till det psykiatriska sjukdomstillståndet kan få viktiga effekter för den drabbade personens välbefinnande
 - att en psykoedukativ intervention ska vara skapad och ledd av professionell personal
 - att psykoedukation ska erbjudas som en del av en klinisk, individuellt anpassad behandlingsplan
 - att en psykoedukativ intervention främst fokuserar på den drabbade personens mående, men att de närståendes mående är också viktigt
 - att psykoedukation ska innehålla information om det aktuella sjukdomstillståndet, möjliga behandlingsinsatser, information om stödjande insatser, information om möjliga känslomässiga reaktioner, hjälp med förbättrad familjekommunikation, strukturerad problemlösning samt en tydlig krishantering
 - att en psykoedukativ intervention ska vara diagnosspecifik
- (Luckstead et al., 2012, s. 102)

Med utgångspunkt i dessa komponenter kan att psykoedukativa program utformas olika, exempelvis gällande antal träffar eller om man träffar en familj enskilt eller i grupp och vilka teman som berörs (Luckstead et al., 2012).

Även om det finns en uppfattning om att psykoedukation är ett positivt inslag i psykosocial behandling finns det i aktuell forskning och litteratur ingen enhetlig uppfattning kring hur psykoedukation ska utformas eller vad det ska innehålla. Det är en brist och gör det även svårt att forska kring ämnet. Aktuell litteratur som vi studerat lyfter fram vikten av mer forskning av psykoedukation vad gäller olika psykiatriska tillstånd men även gällande psykoedukation riktad till barn och ungdomar (Cohen et al., 2008; Dixon et al., 2001; Lyman et al., 2014).

I litteraturen framkommer att det inte finns tillräcklig forskning kring de mer långsiktiga effekterna av psykoedukation, det vill säga vilka de kvarstående effekterna av en psykoedukativ insats är, samt kring vilka övriga insatser som enskilda och närstående kan vara i behov av efter en avslutad psykoedukativ insats (Dixon et al., 2001). Det är även oklart vilka specifika beståndsdelar som är verksamma vid psykoedukation och forskning kring detta är viktigt för att på ännu bättre sätt kunna utforma verksamma, riktade psykoedukativa interventioner (Cohen et al., 2008).

Psykoedukation vid adhd. En systematisk litteraturöversikt avseende psykoedukativa insatser för föräldrar och lärare till barn med adhd gör gällande att det inte heller för adhd finns någon enhetlig definition av psykoedukation, och inte heller vad psykoedukation specifikt för adhd bör innehålla (Montoya, Colom & Ferrin, 2010). ”Unfortunatley, there is not yet a working definition of what psychoeducational interventions for ADHD are, or what their intended outcomes can or should be, or how or to whom such interventions should be delivered.” (Montoya, Colom & Ferrin, 2010, s. 172). De psykoedukativa program för föräldrar och lärare till barn med adhd som ingick i litteraturöversikten innehöll inslag av informativa sessioner, diskussioner, powerpointmaterial och manualer för kursledare, samt manualer för kursdeltagare. En del program innehöll även beteendeariktade interventioner, exempelvis föräldrastrategier (Montoya, Colom & Ferrin, 2010).

Litteraturöversikten problematiserar kring att många av de psykoedukativa insatser som finns riktar sig till psykiatriska sjukdomstillstånd (exempelvis psykossjukdom) som kan ha behov som skiljer sig från de behov som personer med adhd och deras närstående har och att det därför är viktigt med mer forskning kring psykoedukation just gällande adhd (Montoya, Colom & Ferrin, 2010). I litteraturöversikten vill dock författarna lyfta fram att det ter sig finnas ett så pass gott underlag gällande de positiva utfallen av psykoedukativa insatser att det anses kunna vara en del av den psykosociala behandlingsinsats som förespråkas vid behandling av adhd (Montoya, Colom & Ferrin, 2010).

Psykoedukation för föräldrar till barn med adhd vid BUP Psykiatri Skåne. Inom BUP i Psykiatri Skåne följer man Svenska Barnpsykiatriska Föreningens (SFBUP) vårdprogram avseende utredning, diagnosticering och behandling av barn och ungdomar med adhd

(Verksamhetsutvecklare BUP Psykiatri Skåne, Annika Nilsson, elektronisk korrespondens, den 20 mars 2018).

I vårdprogrammet beskrivs nyttan av en psykoedukativ insats för föräldrar till barn med adhd som följer: ” Kunskap om adhd leder till ökad känsla av hanterbarhet, ökade möjligheter för föräldrar och barn att förstå svårigheter, att förebygga problemsituationer och att ha tolerans för symtom. Psykopedagogik för adhd bör innefatta;

- information om adhd, förekomst, orsaker, prognos och variation över livet
- information om symptomens uttryck i vardagen och exekutiva svårigheter
- information om tilläggs svårigheter ...
- information om adhd i familjen, föräldraskap, syskons roll
- råd avseende bemötande och anpassning av kravnivån
- information om behandlingsalternativ...”

(SFBUP, 2016, s 16)

Vårdprogrammet lyfter fram Strategi föräldrautbildning som en lämplig psykoedukativ insats för föräldrar och närstående till barn med adhd i anslutning till utredning och diagnosticering (SFBUP, 2016). Strategi föräldrautbildning används sedan ett par år tillbaka vid nästintill samtliga BUP-mottagningar i Skåne (Verksamhetsutvecklare BUP Psykiatri Skåne, Annika Nilsson, elektronisk korrespondens, den 20 mars 2018).

Strategi föräldrautbildning

Strategi är en psykoedukativ föräldrautbildning för föräldrar och närstående till barn och ungdomar med adhd och har arbetats fram av Agneta Hellström. Strategi föräldrautbildning "syftar till att ge stöd i föräldraskapet genom att öka förståelsen av funktionsnedsättningen, utveckla samspel och adekvat bemötande och dessutom ge information om samhällets stöd" (Hellström, 2017). Strategi finns i två versioner beroende på barnens ålder - en som riktar sig till föräldrar och närstående till barn i åldern 4–12 år och en version som riktar sig till föräldrar och närstående till tonåringar i åldern 13–17 år.

Föräldrautbildningen syftar till att ges till föräldrar och närstående i nära anslutning till att barnet eller tonåringen diagnosticerats med adhd.

Strategi föräldrautbildning är manualbaserad. Kursledarna har en manual som innehåller en powerpointpresentation som presenteras för kursdeltagarna i takt med att kursledarna talar kring varje powerpointbild med stöd av den förklarande texten i deras manual. Varje

kursdeltagare får en pärm för alla fem lektionstillfällen, som förutom powerpointpresentationen även innehåller broschyrer med informationsmaterial som knyter an till respektive lektionstillfälle.

De fem lektionerna. Strategi föräldrautbildning är uppbyggd av fem lektionstillfällen som löper över tre timmar vardera och som föreslås ges en gång per vecka (Hellström, 2017). Lektion 1 har titeln ”Värt att veta om adhd”. Lektionen fokuserar på att ge deltagarna baskunskaper om adhd samt vad som är verksamt gällande stöd och behandling. Lektionens mål är att deltagarna ska förstå vad kärnsymtomen vid adhd innebär samt att inspirera deltagarna att söka mer information på egen hand (Hellström, 2017).

Lektion 2 har titeln ”Att vara förälder till ett barn med adhd”. Lektionen fokuserar hur adhd påverkar familjen och lektionens mål är att ge föräldrarna stöd i att förutom stötta sitt barn med adhd, även kunna se sina egna och syskonens familjens behov.

Lektion 3 och 4 innehåller en orientering och rollspel kring föräldrastrategier som anses vara tillämpliga avseende barn med adhd. De föräldrastrategier som presenteras baserar sig på samma grund som föräldrautbildningar såsom Cope och “De otroliga åren”, men har anpassats till föräldrautbildningen utifrån barnets funktionsnedsättning (Hellström, 2010).

Lektion 3 har titeln ”Att hjälpa barnet fungera bättre i vardagen”. Lektionens fokus är på att dels förstärka positivt beteende, dels att förmedla strategier om hur man kan underlätta vardagsfungerandet och samspelet med sitt barn.

Lektion 4 har titeln ”Att förebygga och hantera konflikter”. Lektionens fokus är på föräldrastrategier som hjälper föräldrarna att förebygga konflikter samt lära ut sätt att hantera dessa på och hur föräldrarna kan sätta gränser vid situationer som kräver det.

Lektion 5 har titeln ”Samhällets stöd”. Lektionens fokus är pedagogiska och sociala stödinsatser, samt stöd från hälso- och sjukvården och hur man som förälder går tillväga för att ta del av detta.

Kursledarmanualen. Kursledarna utbildas genom en tvådagars utbildning, där man går igenom manualen (Hellström, 2017). Hellström betonar att föräldrautbildningen inte är en samtalsgrupp utan syftar till att förmedla ett kunskapsinnehåll, och understryker detta även genom den terminologin i kursledarmanualen (Hellström 2017). Hellström betonar där att det är en kurs, att kurstillfällena kallas för lektioner och personalen som presenterar kursen är just

kursledare, och inte samtalsledare (Hellström, 2017). I kursledarmanualen betonar Hellström att det är viktigt att hålla strukturen (exempelvis tidsschemat) samt att inte ge individuella konsultationer till deltagarna.

Instruktionerna och den förklarande texten i kursledarmanualen, som ligger till grund för hur kursledarna ska presentera powerpointpresentationen, är relativt specifik och detaljerad.

Hellström beskriver att kursledarna i manualen får tämligen detaljerade anvisningar, men att det endast syftar till att vara ett stöd för kursledarna, och att de ska kunna använda materialet på sitt eget vis med anvisningarna som ett stöd. Kursledarna uppmanas att använda materialet på ett "flexibelt sätt utifrån de processer som kan uppstå i gruppen" (Hellström 2017).

Anvisningarna ska inte uppfattas bokstavligen, utan som ett stöd och inspiration för kursledarna att kunna anpassa undervisningen så att det passar dem själva och gruppen. Hellström skriver i förtexten till kursledarmanualen att kursledaren kan vara mer kortfattad och mindre detaljerad än vad anvisningar är, men att anvisningarna är specifika för att kursledarna ska känna sig väl informerade och att deras presentation ska vara väl underbyggd.

I instruktionerna i manualen lägger sig Hellström vinn om att kursledarna genomför kurstillfällena i dialog med kursdeltagarna, och att deltagarnas erfarenheter synliggörs genom de diskussionstillfällena som finns i materialet. Utifrån att Strategi föräldrautbildning är psykoedukativ betonar Hellström att kursledarens viktigaste uppgift är att "förmedla innehållet på en för deltagarna lämplig och inspirerande nivå... en viktig målsättning är att stärka föräldrarna genom att förmedla både empati och hopp" (Hellström, 2017). Även om det är mycket information och kunskap som kursledarna ska förmedla i samband med kursen, så anser Hellström en viktig del är att försöka stärka föräldrarna i deras situation.

Vad är programtrohet?

Som vi tidigare nämnt är det oklart vilka komponenter som är verksamma vid psykoedukation även om det finns en samsyn kring att det är en verksam intervention (Cohen et al, 2008). Man efterlyser i aktuellt litteratur även forskning kring vilka beståndsdelar i psykoedukation som gör insatsen verksam. I denna forskning är programtrohet en viktig komponent.

Den samhällsvetenskapliga forskningen har traditionellt lagt mindre vikt vid innehållet i en behandlingsmetod och istället lagt större vikt vid reliabilitet och validitet. Behandlingen har

ofta beskrivits som den oberoende variabeln och man har därför inte fördjupat sig i innehållet (Lagerberg & Sundelin, 2008).

Avseende Strategi föräldrautbildning har resultatet mellan att medicinera med placebo och medicin innehållande läkemedlet atomoxetin jämförts i en randomiserad studie. I studien erhöll föräldrar och närstående till barn med adhd Strategi föräldrautbildning, parallellt med att barnet fick läkemedel (Svanborg, Thernlund, Gustafsson, Hägglöf, Poole, & Kadesjö, 2009). I studien beskrivs det psykoedukativa innehållet, att den utvärderas och att kursledarna har gedigna erfarenheter men studien beskriver inte värden för föräldrautbildningens interna och externa validitet.

För att få kontroll över hur väl kursledare följer manualen vid en specifik metod, behöver vi studera manualens programtrohet. Med hjälp av att försöka mäta dess interna validitet så får vi inte bara grepp om vad manualen innehåller utan också en grund för att forska vidare för att kunna mäta vilken effekt metoden har.

Olika steg i evidensbaserad forskning enligt Fraser och Galinsky

Fraser och Galinsky beskriver fem steg för att utveckla evidensbaserad forskning vilket illustreras i bilden nedan (Fraser & Galinsky, 2010).

Step 1	Step 2	Step 3	Step 4	Step 5
Develop problem & program theories	Specify program structures & processes	Refine & confirm in efficacy tests	Test effectiveness in practice settings	Disseminate program findings & materials

I steg ett beskriver de problemet, för fram teorier och skapar metoder för hur de tänker att man skulle kunna lösa problemet. I steg två specificerar de programmet, dess struktur och process. I det tredje steget renodlar de materialet och prövar metoden under optimala förhållanden. I steg fyra steget prövar de programmet i den praktiska verkligheten och i steg fem publiceras resultaten och materialet (Fraser & Galinsky, 2010). Den aktuella studien avseende Strategi föräldrautbildning befinner sig i steg två, då den undersöker programmets viktigaste beståndsdelar, dess processer och följsamhetsmått.

Vad är följsamhet?

I evidensbaserad forskning har begreppet ”följsamhet” många synonymer, vanligt förekommande är begreppen ”behandlingstrohet” och ”behandlingsintegritet.” Med följsamhet avses att den specifika metod som man tänkt använda också används i praktiken. Begreppet följsamhet står således i relation till hur väl man följer den manual eller metod som avses (Hansson & von Thiele Schwarz, 2017).

Djupa och ytliga delar. I forskning om följsamhet skiljer man på ”djupa” och ”ytliga” delar. Djupa delar är de teoretiska idéerna eller den delen av metoden som är forskad på. I den aktuella studien handlar den djupa delen om forskning kring diagnosen adhd, psykoedukation och specifik forskning kring Strategi föräldrautbildning. Ytliga delar är olika former av liknelser som har syftar till att förmedla själva innehållet i metoden. I den aktuella studien av Strategi föräldrautbildning utgörs en yttlig del exempelvis av de rollspel som kursledarna använder sig av för att presentera föräldrastrategier. Även powerpointpresentationens design är exempel på en yttlig parameter för följsamhet (Hansson & von Thiele Schwarz, 2017).

Kompetens och kvalitet. För att kunna genomföra en metod eller manual krävs ”kompetens” eller ”kvalité”. Kompetens eller kvalitet måste finnas både hos kursledare och kursdeltagare för att mer effektivt kunna följa manualen. Hög kompetens, eller kvalitet, innebär hur väl programmet eller manualen kan genomföras. Har ledarna kunnat förklara interventioner, använt sig av god timing, och har ledarna kunnat leda om sämre interventioner till bättre så håller man en hög kvalitet (Hansson & von Thiele Schwarz, 2017)(Foster & Ogden, 2012).

Exponering. Ytterligare en dimension avseende följsamhet är ”exponering”. Exponering utgörs exempelvis av hur länge man uppehåller sig vid olika sessioner, förståelse för kursdeltagarna, följsamhet till kursdeltagarna samt strukturella faktorer som personalens utbildningsnivå. En för hög terapeutisk kompetens kan leda till en lägre grad av följsamhet till metoden eller manualen eftersom det kan förbättra utfallet i behandlingen. Kursdeltagarnas

psykiska hälsa, inställning och förväntan kan också påverka följsamheten (Hansson & von Thiele Schwarz, 2017).

Praktisk och filosofisk plattform. Den praktiska plattformen avseende en metod utgörs av kursledarnas resurser i form av tid, kunskaper, lokaler, utrustning och schema (Foster & Ogden, 2012). Hur förberedda är kursledarna, håller de schemat eller uppstår tidsbrist? Praktiska omständigheter, såsom bristfälliga lokaler vid undervisningstillfället, kan påverka förutsättningarna för att lyckas med följsamheten. I manualen till Strategi föräldrautbildning är strukturen kring lektionerna en praktisk plattform. I manualen står uppmaningar avseende hur lokalen bör utformas, att det bör finnas förfriskningar samt andra förhållningsregler.

Den filosofiska plattformen avser att metoden eller manualen måste passa de föreställningar och tankar som omvärlden eller kursdeltagarna är beskaffade med. Metoden och manualen måste överensstämma med verksamhetens eller kursdeltagarnas mål. Även kulturella anpassningar är viktiga att ta hänsyn till (Foster & Ogden, 2012).

Gällande den pedagogiska utmaningen i manualen till Strategi föräldrautbildning framhålls i kursledarmanualen vikten av att försöka omvandla powerpointpresentationerna till föräldrarnas vardag och att förmedla presentationen på ett personligt sätt. Framför allt läggs vikt vid att försöka kursledaren ska göra sig förstådd, och att inspirera och motivera kursdeltagarna att exempelvis våga prova nya föräldrastrategier.

För att följsamheten i en metod eller manual ska bli hög, är det således viktigt att det finns både en filosofisk och praktisk plattform för att interventionerna ska kunna bära frukt.

Kärnkomponenter. Med kärnkomponenter avses att kunna förstå meningen med en metod eller manual, samt den "interna logiken" i metoden. Kärnkomponenter beskriver essensen och de målen som är formulerade i kursledarnas manual (Foster & Ogden, 2012; Fraser, Richman, Galinsky, & Day, 2009; Hansson & von Thiele Schwarz, 2017).

Avseende manualen till Strategi föräldrautbildning innebär detta exempelvis frågor som; varför tillhandahåller manualen kunskaper kring adhd och föräldrastrategier? Vad är avsikten och ska avser manualen att det ska leda till? Hur avser rollspelen hjälpa kursdeltagarna att

förbättra relationen till barnet med adhd och hur ska kursledarna agera för att förmedla rollspelet på bästa möjliga sätt för att få avsedd effekt?

Programlogiken. Följsamheten utifrån en manual, och att det finns adekvat kompetens, krävs för att kunna uppnå målet med en metod eller manual. Det är också viktigt att metoden och manualen passar både den professionella verksamheten och kursdeltagarna. “Programlogiken” består av den praktiska och filosofiska plattformen samt kärnkomponenterna (Hansson & von Thiele Schwarz, 2017) .

Till skillnad från den ”interna logiken” så är programlogiken en övergripande balans mellan följsamheten till manualens kärnkomponenter och anpassningar från den praktiska och filosofiska plattformen. På så vis kan metoden göra så mycket nytta som möjligt (Hansson & von Thiele Schwarz, 2017).

Syfte

Syfte med studien är att studera kursledarnas programtrohet avseende Strategi föräldrautbildning för föräldrar till barn i åldern 4-12 år.

Metod

För att kunna undersöka hur Strategi föräldrautbildning förmedlas av olika kursledare valde vi mäta hur väl de följer manualen. Som metod för att mäta kursledarnas följsamhet till manualen valde vi att utgå från begreppet programtrohet.

Konstruktion av frågeformulären

För att kunna mäta kursledarnas följsamhet till manualen konstruerades ett frågeformulär för både kursledare och kursdeltagare. Frågeformulären utgick från vad som uppfattades som kärnkomponenter i manualen. Kärnkomponenterna i kursledarmanualen fördelades i kategorierna “kärnkomponenter” och “understödjande kärnkomponenter”. Till kärnkomponenterna kopplades manualens målformuleringar som är specifika för varje lektion. Dessa besvarades genom flervalsfrågor med fem svarsalternativ: “Mycket dåligt” – 1 poäng, “Dåligt” – 2 poäng, “Varken eller” - 3 poäng, “Bra” – 4 poäng och slutligen “Mycket bra” – 5 poäng. Dessa uppdelades i lektionsspecifika frågor och kontrollfrågor.

Kontrollfrågorna besvarades med “Ja”, “Vet inte” och “Nej” och var kopplade till kärnkomponenterna. Dessa ställdes för att undersöka om vissa specifika moment i manualen utförts. Frågeformulären finns i bilaga 3.

Att hitta kärnkomponenterna i manualen

Som exempel på hur frågeformulären konstruerades står det under “Lektion ett” i manualen att målet med lektionen är: “Att ge deltagarna baskunskaper om vad adhd innebär och vad det beror på” och “Att ge en orientering om hur diagnosen ställs och vilka stöd- och behandlingsinsatser som visat sig verkningsfulla” (Hellström, 2017). Syftet med lektionen är enligt manualen “Att ge en introduktion som deltagarna sedan kan ha som grund om de söker mer information på egen hand eller fortsatta kontakter med behandlande personal.”

Den “interna logiken” eller metoden för detta moment är att om kursledaren förmedlar powerpointpresentationen kring baskunskaper om adhd enligt manualens anvisningar blir det lättare för deltagarna att förstå svårigheter vid adhd och att när deltagarna tagit till sig den kunskapen, kan de på egen hand lättare söka mer kunskap om adhd. Kärnkomponenterna blir således 1) “Ge baskunskaper kring adhd, 2) “Ge information om effektiva stöd och behandlande insatser”. För att få svar på om deltagarna erhållit dessa två kärnkomponenter konstruerades en fråga till deltagarna respektive kursledarna. Då en avsevärd del av powerpointpresentationen vid “Lektion ett” avser baskunskaper kring adhd, konstruerades en flervalsfråga. Frågorna blev då; “Hur skulle du värdera de baskunskaper du fått om adhd vid dagens lektion?” och ”Hur värderar du de kunskaper som dagens lektion gett dig kring stöd och behandlande insatser vid adhd?”

Understödjande kärnkomponenter. Kursledarmanualen beskriver inte endast vilket material som ska presenteras utan även hur det ska förmedlas. Hellström beskriver att kursledaren bör förmedla materialet genom att försöka anpassa det till kursdeltagarnas vardag, inspirera dem på ett lämpligt sätt, visa empati och hopp, främja erfarenhetsutbyte och försöka skapa positiva gruppprocesser (Hellström, 2017). Dessutom uppmanas kursledaren att använda manualen så att det “känns bra för dig själv.” (Hellström, 2017, s. 2). Att ge kursdeltagarna goda förutsättningar för att kunna ta till sig lektionernas material bygger således också på understödjande kärnkomponenter. Metoden förmedlar att deltagarna lär sig bättre och mer effektivt om kursledaren inspirerar och anpassar lektionen till hur deltagarnas vardag ser ut.

Metoden blir, enligt beskrivningen i kursledarmanualen, mer effektiv om deltagarna också får möjlighet att i smågrupper diskutera en del av materialet. I manualen finns specifika uppmaningar till vad deltagarna bör diskutera, både vilket tema och även i vilken form (i smågrupp eller i stor grupp).

I kursledarmanualen beskrivs att kursledaren ska vara inspirerande, empatisk och understödja positiva gruppprocesser, men inte hur. Därför blir den "interna logiken" att kursledaren utifrån egen kompetens (kvalité) ska bemästra det. Kursledarens inspirationsförmåga kan vara personbundet, så avseende kursledarnas kompetens (kvalité) konstruerade vi frågor rörande processer och mellanmänskligt samspel. Det konstruerades även två frågor rörande deltagarnas kompetens som kunde härledas till kursledarnas kompetens utifrån att är kursledarna som skapar förutsättningar för ett gott och förtroligt klimat för deltagarna. Resterande fem frågor i frågeformuläret fokuserar på manualens praktiska plattform och är inte kärnkomponenter eftersom det rör metoden eller den interna logiken. De utgörs element som i praktiken måste fungera och som gör att deltagarna kan ta till sig utbildningen kärnkomponenter. Denna praktiska plattform handlar om pedagogiska val, lokalerna, tider mm.

Ambitionen var att använda ett vardagligt, lättillgängligt språk i frågeformulären. Frågorna processades genom en referensgrupp med professionell behandlingspersonal inom Barn- och ungdomspsykiatri.

Deltagare

Deltagarna i studien utgjordes av 130 föräldrar och närstående till barn som diagnosticerats med adhd. Deltagarna var föräldrar, styvföräldrar, far- eller morföräldrar och någon enstaka deltagare var en vän. De tillfrågade kursledarnas formella kompetens var socionomer, psykologer, sjuksköterskor, familjebehandlare och PTP-psykolog. Några av kursledarna hade hållit flera Strategiutbildningar och vissa höll sin första utbildning.

Urvals- och exklusionskriterier i vår studie

Kursdeltagarna var föräldrar och närstående till barn i åldrarna 4-12 som var diagnostiserade med adhd och som var patienter vid BUP i Ängelholm och i Malmö Norr-Söder. Avseende kursledarna var urvalskriteriet att de gått kursledarutbildningen.

Design

Studien var en programtrohetsstudie i syfte att mäta följsamheten mot den manualen som kursledarna använde sig av vid Strategi föräldrautbildning.

Studien urskiljde manualens programlogik som analyserades fram från manualen. Kursdeltagarna och kursledarna besvarade frågor efter varje lektionstillfälle. Kursdeltagarna fyllde även i de standardiserade frågeformulären PSOC och CES-D. Dessa formulär delades ut i början och i slutet av föräldrautbildningen.

Etik

Studien har inte behandlat känsliga personuppgifter enligt Personuppgiftslagen (1998:204). Den har inte inneburit ett fysiskt ingrepp eller syftat till att påverka deltagarna. Studien har inte medfört risk för psykisk eller fysisk skada och inget biologiskt material har tagits från informanterna. Ett godkännande av etikprövningsnämnden har inte krävts för studien.

Studien har hänsyn tagits till Vetenskapsrådets forskningsetiska principer(2002). De fyra huvudkraven för de fyra forskningsetiska principerna är samtyckeskrav, informationskrav, konfidentialitetskrav samt nyttjandekrav. Deltagarna deltar utifrån fri vilja och har informerats om studiens syfte. Områdeschef har godkänt studien och studiens syfte. Ingen av deltagarnas identitet kan röjas. I den aktuella studien finns inga uppgifter som kan användas för kommersiellt bruk eller icke-vetenskapliga syften.

Tillvägagångssätt

Frågeformulär delades ut till kursledare och kursdeltagare vid fyra utbildningstillfällen avseende Strategi föräldrautbildning som gavs av BUP Psykiatri Skåne. Två föräldrautbildningar var förlagda till BUP Malmö Norr-Söder och två till BUP Ängelholm. Direkt vid uppstart vid första lektionstillfället frågade kursledarna deltagarna om de kunde tänka sig medverka i en studie kring föräldrakursens programtrohet. Kursledarna informerade deltagarna om att frågorna inte avsåg att utvärdera kursledarna utan kursledarmanualen. Kursdeltagarna instruerades att använda en egen vald kod i form av siffror eller bokstäver på frågeformulären, detta för att kunna följa deras svar genom alla frågeformulär. De kursdeltagare som svarade "ja", fick innan lektionens start fylla i PSOC (Parent Sence Of Competence), ett standardiserat frågeformulär som mäter känsla av föräldrakompetens

(Gibaud-Wallston & Wandersman, 2001) samt CES-D (Center for Epidemiologic Studies Depression Scale) som avser att mäta depression hos föräldrar (Radloff, 1977). Vid samtliga fem lektionstillfällen fyllde samma kursdeltagare samt kursledarna i vårt frågeformulär vid lektionstillfällets slut.

Bortfallsanalys

Samtliga kursledare medverkade. Samtliga kursdeltagare blev tillfrågade att medverka. Det var vid två utbildningstillfällen okänt hur många kursdeltagare som avböjde att medverka. Vid ett utbildningstillfälle avstod tre deltagare och vid ett annat utbildningstillfälle medverkade samtliga deltagare. Några deltagare avstod från att medverka med hänvisning till att de hade svårigheter att fylla i formulär, en deltagare avstod p.g.a. dyslexi och några deltagare avstod i egenskap av att vara mor- eller farförälder.

Vid insamlingen av frågeformulären makulerades 26 formulär eftersom kursdeltagarna ej fyllt i en kod. Även ofullständigt ifyllda formulär makulerades. Bortfallet kan bero brister i instruktionerna till kursledarna avseende att uppmana kursdeltagarna att fylla i sin kod på samtliga frågeformulär. Tolv frågeformulär som inte var korrekt ifyllda preparerades genom att se hur respondenten svarat på tidigare frågor parallellt med att väga in gruppens svar på den specifika frågan. Som mest var det fem frågor per respondent som inte var korrekt ifyllda. Sammantaget kunde 100 frågeformulär från deltagare och 10 från kursledare analyseras.

Resultat

Deltagarnas närvaro

Vid "Lektion ett" närvarade 89 deltagare. Närvaron minskade till 68 deltagare vid "Lektion två". Således uteblev 1/5 av deltagarna efter "Lektion ett". Studien visade att de kursdeltagare som uteblev vid "Lektion två" svarade som övriga respondenter men att några av dem såg sig som mer kompetenta i sitt föräldraskap än övriga.

Av kursdeltagarna medverkade 37% vid samtliga fem lektionstillfällen. I studien var det 34 deltagare som svarade på formulären PSOC och CES-D.

Tabell 1

Tabellen visar antalet tillfällen föräldrarna närvarat vid lektionstillfällena.

Variabel	Närvaro 1 ggr	Närvaro 2 ggr	Närvaro 3 ggr	Lektion 4 ggr	Lektion 5 ggr
%	19 %	12%	6%	26%	37%

Utfall av kärnkomponentfrågorna

När deltagarna svarade på frågorna avseende kärnkomponenterna svarade de att de på ett ”bra” sätt kunde tillämpa kunskaperna och att kunskaperna var hjälpsamma i vardagliga situationer med barnet. Deltagarna svarade att de ansåg sig blivit stärkta i sin förmåga att handskas med barnets adhd. Eftersom varje fråga var kopplad till manualens programlogik och kärnkomponenter resulterade deltagarnas svar i att programtroheten och följsamheten i detta utbildningsmoment var ”bra”. Frågeställningarna återges i tabell 2 för föräldrarna, resterande frågor från samtliga enkäter hittas i bilaga 3. Mer detaljerat visar tabell 3a föräldrarnas och 3b ledarnas skattning av kärnkomponenterna.

Tabell 2.

Frågeformuleringar som avser kärnkomponenter. A=lektion 1 etc. och siffrorna motsvarar dess nummerordning i själva enkäten.

<i>Frågorna ställda till föräldrarna A1 till E2 och ledarna A1-L till E2-L.</i>
<i>(A1) Hur skulle du värdera de baskunskaper du fått om ADHD vid dagens lektion?</i>
<i>(A2) Hur värderar du de kunskaper som dagens lektion gett dig kring stöd och behandlande insatser vid ADHD?</i>
<i>(B1) Hur tycker du att dagens lektion har kunnat stärka dig i din relation till ditt barn?</i>
<i>(B2) Hur skulle du värdera att dagens lektion gett dig förmåga att som förälder handskas med ditt barns ADHD?</i>
<i>(C1) Hur tycker du att dagens lektion har kunnat förmedla effektiva strategier för att uppmuntra och förstärka positivt beteende hos ditt barn?</i>
<i>(C2) Hur skulle du värdera att dagens lektion har underlättat för dig att förbättra ditt barns vardagsfungerande och samspel med dig som förälder?</i>
<i>(D1) Hur skulle du värdera att dagens lektion visat hur man kan förebygga konflikter?</i>

D2) Hur väl tycker du att dagens lektion har lärt dig effektiva metoder att hantera konflikter och olämpligt beteende med ditt barn?

(E1) Hur tycker du att lektionen har visat hur man går tillväga för att få ta del av samhällets stöd?

(E2) Hur tycker du att lektionen har gett information kring pedagogiska och sociala insatser från hälso- och sjukvården?

Tabell 3a.

Medelvärde(*M*) och standardavvikelse(*SD*) i förhållande till kärnkomponenterna för respektive lektion. Avser föräldrafrågorna.

Variabel	Lektion 1			Lektion 2			Lektion 3			Lektion 4			Lektion 5		
	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>n</i> =	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>n</i> =	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>n</i> =	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>n</i> =	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>n</i> =
Avser fråga:	4,1	0,64	89	3,9	0,55	68	4,1	0,57	65	4,2	0,55	62	4,1	0,55	61
	A1			B1			C1			D1			E1		
Avser fråga:	3,9	0,70		3,8	0,60		3,8	0,73		4,0	0,67		4,2	0,52	
	A2			B2			C2			D2			E2		

Tabell 3b.

Medelvärde(*M*) och standardavvikelse(*SD*) i förhållande till kärnkomponenterna för respektive lektion. Avser kursledarfrågorna.

Variabel	Lektion 1			Lektion 2			Lektion 3			Lektion 4			Lektion 5		
	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>n</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>n</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>n</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>n</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>n</i>
Specifik fråga	4,2	0,3	8	4,6	0,53	9	4,6	0,52	8	4,6	0,52	8	4,4	0,5	7
	A1-L	5		B1-L			C1-L			D1-L			E1-L	4	
Avser fråga:															
Avser fråga:	3,9	0,3		4,4	0,53		4,2	0,70		4,5	0,5		4,4	0,5	
	A2-L	5		B2-L			C2-L			D2-L	4		E2-L	4	

Resultatet av kontrollfrågorna

Säkerställandet om att kursledarna verkligen genomförde vissa specifika kärnkomponenten i manualen och som slumpvis valdes ut ur kursledarmanualen visar att de allra flesta momenten genomfördes.

Ledarna angav vid fem av totalt tolv frågor att man avvikit från manualens rekommendation. De avvikande kärnkomponenterna gällde:

1. Att man inte tagit upp ADHD diagnoskriterierna. 25 %, uppger det.
2. Att de inte fullt ut har förmedlat information kring vad som är skolans respektive föräldrarnas ansvar. 12 procent.
3. Att de inte visat rollspel där kursdeltagarna har fått komma med alternativ och lösningar som ni därefter spelats upp. 13 procent.
4. Att de inte har uppmuntrat at kursdeltagarna att pröva strategierna hemma. 25 procent.
5. Att de i smågrupper diskuterat hur föräldrar kan sammarbeta och stötta varandra även om man inte bor ihop. 56 procent. Här uppfattar även 28 procent av föräldrarna att de inte känns vid att detta har diskuterats.

I studien föll föräldrarnas svar i lektion två ut mest där 13 procent av föräldrarna inte uppfattat att de har gått igenom hur ett barn med ADHD kan påverka familjen. På samma fråga svarar kursledare att de har gått igenom detta.

Övriga svar varierar från 93 procenta följsamhet ända upp till 100 procent.

Resultatet av manualens plattform och kompetens(Kvalité)

För manualens praktiska plattform låg medelvärdet för deltagarna mellan 3,9 och uppåt. Högst värde fick kursledarnas följsamhet gällande lokalen, förfriskningar, teknik mm. Svårast var att göra powerpointpresentationen tillämpar på sin vardag där skattningen uppnådde ett lägsta värde på 3.9 för kursdeltagarna och 4,2 för kursledarna.

Högst värden fick manualens kompetens (kvalité). Detta avser hur väl kursledarna fick deltagarna engagerade, förstående och nyfikna på lektionernas innehåll. Kursledarna uppgav

att deltagarnas stöd till varandra var högt och vid “Lektion ett” och “Lektion fem” gav kursledarna detta högsta möjliga poäng. Motsvarande siffra för kursdeltagarna var 4,3 - 4,5, vilket var bland den högsta skattningen i vår studie. Resultaten finns mer utförligt beskrivna i tabell 4.

Tabell 4. Medelvärde(M) och standardavvikelse(SD) i förhållande till manualens praktiska och filosofiska plattform samt kompetens(Kvalité). Frågorna vänder sig till föräldrarna och ledare. Avser enkätfrågorna 6-16.

Variabel:	FÖR/LED	Lektion1	Lektion2	Lektion3	Lektion4	Lektion5
Praktiska plattformen	Förälder/	n=89	n=68	n=65	n=62	n=61
	Ledare	n=8	n=9	n=9	n=8	n=7
1. Lokalen, förfriskningarna mm	Förälder	M=4,2 SD=0,75	M=4,3 SD=0,64	M=4,3 SD=0,59	M=4,2 SD=0,73	M=4,1 SD=0,59
	Ledare	M=4,2 SD=0,46	M=4,9 SD=0,33	M=4,7 SD=0,46	M=4,9 SD=0,35	M=4,9 SD=0,38
2. Kursledarens avgränsningar	Förälder	M=4,1 SD=0,72	M=4,4 SD=0,64	M=4,2 SD=0,68	M=4,4 SD=0,58	M=4,3 SD=0,54
	Ledare	M=3,9 SD=0,35	M=4,2 SD=0,44	M=4,3 SD=0,46	M=3,9 SD=0,35	M=4,4 SD=0,79
Understödjande kärnkomponenter (Filosofiska plattform)						
	Förälder	M=4,2 SD=0,70	M=4,2 SD=0,58	M=4,3 SD=0,52	M=4,3 SD=0,48	M=4,3 SD=0,51
3. Kursledarens struktur och gränsättning	Ledare	M=4,6 SD=0,78	M=4,2 SD=0,44	M=4,2 SD=0,70	M=4,4 SD=0,52	M=4,3 SD=0,49
4. Powerpoint-presentationerna till vardagen	Förälder	M=3,9 SD=0,70	M=3,9 SD=0,59	M=3,8 SD=0,85	M=3,9 SD=0,68	M=3,9 SD=0,63
	Ledare	M=4,2 SD=0,46	M=4,4 SD=0,53	M=4,6 SD=0,52	M=4,4 SD=0,74	M=4,6 SD=0,78

5. Innehållet i dagens lektion	Förälder	M=4,4 SD=0,54	M=4,5 SD=0,53	M=4,4 SD=0,50	M=4,4 SD=0,53	M=4,3 SD=0,47
	Ledare	M=4,4 SD=0,52	M=4,2 SD=0,67	M=4,5 SD=0,53	M=4,4 SD=0,74	M=4,3 SD=0,76
6. Presentation av Powerpoint presentationen	Förälder	M=4,1 SD=0,60	M=4,2 SD=0,65	M=4,2 SD=0,73	M=4,1 SD=0,68	M=4,2 SD=0,46
	Ledare	M=4,0 SD=0,66	M=4,12 SD=0,56	M=4,1 SD=0,74	M=4,1 SD=0,60	M=4,0 SD=0,65
Kompetens(Kvalité)						
7. Förståelse från kursledare	Förälder	M=3,9 SD=0,76	M=4,1 SD=0,72	M=4,0 SD=0,63	M=4,2 SD=0,59	M=4,0 SD=0,68
	Ledare	M=4,4 SD=0,52	M=4,4 SD=0,53	M=4,7 SD=0,46	M=4,5 SD=0,53	M=4,6 SD=0,53
8. Stöd från kursledare	Förälder	M=3,9 SD=0,71	M=4,1 SD=0,64	M=4,1 SD=0,62	M=4,2 SD=0,57	M=4,2 SD=0,57
	Ledare	M=4,5 SD=0,53	M=4,3 SD=0,50	M=4,5 SD=0,53	M=4,4 SD=0,52	M=4,4 SD=0,52
9. Förståelse från andra föräldrar	Förälder	M=4,3 SD=0,70	M=4,3 SD=0,66	M=4,3 SD=0,62	M=4,3 SD=0,57	M=4,3 SD=0,67
	Ledare	M=4,3 SD=0,46	M=4,3 SD=0,50	M=4,4 SD=0,52	M=4,6 SD=0,52	M=4,9 SD=0,38
10. Stöd från andra föräldrar	Förälder	M=4,3 SD=0,61	M=4,3 SD=0,65	M=4,3 SD=0,61	M=4,4 SD=0,58	M=4,3 SD=0,61
	Ledare	M=5,0 SD=0,00	M=4,7 SD=0,50	M=4,6 SD=0,52	M=4,8 SD=0,46	M=5,0 SD=0,00
11. Inspiration	Förälder	M=4,0 SD=0,66	M=4,1 SD=0,56	M=4,1 SD=0,74	M=4,1 SD=0,60	M=4,0 SD=0,65
	Ledare	M=4,1 SD=0,64	M=4,7 SD=0,50	M=4,1 SD=0,83	M=4,1 SD=0,83	M=4,4 SD=0,54

Före- och eftermätningar

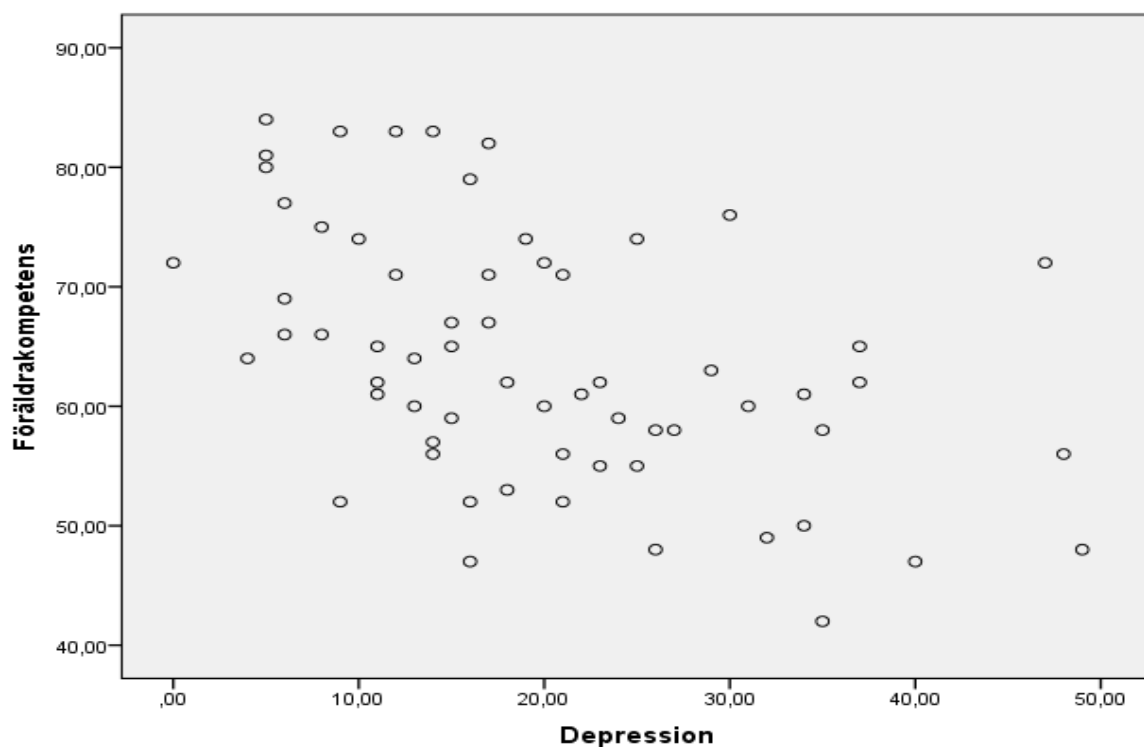
Resultatet visade på hög variation på föräldrakompetens och depression. CES-D skalan har ett positivt utfall där fler poäng påvisade fler depressiva komponenter. Formuläret delar in resultaten i ”svåra depressiva symtom”, ”måttliga depressiva symtom” samt ”inga depressiva symtom.”

Tabell 5. Tabellen visar resultatet av ingångsskattningen CES-D

Inga symtom	Måttliga symtom	Svåra symtom
24	18	26
35%	26%	38%

Även PSOC har en positiv skala där ett högt värde indikerar hög föräldrakompetens och tillfredsställelse i föräldrarollen. Analysen av deltagarnas svar visar ett högt samband mellan hög föräldrakompetens och lägre depressivitet, och vice versa. Se figur 1.

Figur 1 visar ett samband mellan kursdeltagarnas upplevda föräldrakompetens och mindre depressiva symtom och vice versa. Cirklarna längst upp till vänster visar deltagarna som upplevde hög föräldrakompetens och få depressiva symtom.

För analysera kursdeltagarnas upplevelse av depressivitet och föräldrakompetens under utbildningen genomfördes ett korrelationstest av utfallet före och efter utbildningen.

Tabell 6. Tabellen visar utfallet korrelationen mellan CES-D och PSOC före och efter utbildningen.

		In Föräldra. kompetens	Ut Föräldra. kompetens	In Dep.	Ut Dep.	N=
In Föräldrakompetens	Pearson corr.	1	,665	-,479	-,175	-,183
	N=	77	41	63	38	77
Ut Föräldrakompetens	Pearson corr.	,665	1	-,230	,367	,130
	N=	41	50	35	46	50
In Dep.	Pearson corr.	-,479	-,230	1	,394	,214
	N=	63	35	69	33	69
Ut Dep.	Pearson corr.	-,175	-,367	-,394	1	-,080
	N=	38	46	33	46	46
N=	Pearson correlation	-,183	,130	,214	,080	1
	N=	77	50	69	46	110

Syftet var att se hur motiverade eller deprimerade kursdeltagarna kunde vara under utbildningen. För att se om det fanns en signifikans i vårt material utförde vi ett T-test som fick utgöra grunden i effektstorleken av utfallet.

Tabell 7. Tabellen visar T-tester för PSOC och CES-D före och efter utbildningen.

	Mean	N	Std. Deviation
Pair 1 Föräldrakompetens start	63,9268	41	8,81303
Föräldrakompetens slut	64,7561	41	11,54509
Pair 2 Depression start	22,3636	33	10,91678
Depression slut	20,0909	33	7,48483

Effektstorleken beräknades sedan utifrån Cohen´s d (Lagerberg & Sundelin, 2000). Slutresultatet är 0,24 för CES-D och -0,08 för PSOC. Det finns ingen signifikans avseende ökad föräldrakompetens (Olsson, Gassne, & Hansson, 2009).

Diskussion

Studiens syfte är att undersöka kursledarnas programtrohet avseende Strategi föräldrautbildning och resultaten visar på en god programtrohet och att kursledarna i huvudsak följer kursledarmanualen.

Resultatdiskussion. Kursdeltagarna uppfattar att de erhållit det innehåll som manualen säger att den ska tillhandahålla. De svarar att följsamheten är "bra" och även kursledarna tycker att följsamheten är "bra" och svarar i något högre grad än deltagarna att de följer manualen.

Studien visar att kursledarna inte följer manualen fullständigt och att de väljer ut de moment som de tycker passar bäst utifrån sitt eget tycke. Detta helt förenligt med manualens direktiv och intentioner men kan ifrågasättas utifrån att vissa kärnkomponenter ändå måste ses som viktigare än andra. Det ter sig vara viktigare för kursledarna att motivera och uppmana deltagarna att försöka praktisera det de har lärt sig hemma än att t ex diskutera i grupp hur man kan stötta varandra när man inte längre bor ihop.

Studien visar att kursledarna skattar programtroheten högre än kursdeltagarna. Under rubriken filosofisk plattform överensstämmer kursdeltagarnas och kursledarnas skattning. Under rubriken den praktiska plattformen skattar kursledarna lokalen och praktiska detaljer

däromkring väsentligt högre än kursdeltagarna. Innehållet i lektionerna skattar både kursdeltagare och kursledare som högt. Medelvärde är mellan 4,3-4,5 för båda grupperna. Kursdeltagarna upplever powerpointpresentationens praktiska användbarhet som lägre än ledarna. Deltagarna skattar powerpointpresentationen till 3,8-3,9 och kursledarna till 4,2 -4,6. Ändå upplever deltagarna att de förstår innehållet vilket kan betyda att de kan vara tveksamma till om de kommer att kunna använda powerpointens innehåll i sin praktiska vardag.

Eventuellt kan powerpointpresentationen underlätta följsamheten och hjälpa kursledarna med strukturen. Kursledarna kan då fokusera på när de enligt manualen ska utföra rollspel, låta deltagarna diskutera eller när de behöver göra förtydliganden och ge praktiska exempel. Studien visar att kvalitén på föräldrautbildningen är avhängig kursledarna och att det både finns brister och dynamiska möjligheter. Bristerna består i att manualen inte vägleder kursledaren tillräckligt i processer som kan uppstå med kursdeltagarna. De dynamiska möjligheterna består i att manualen inte vägleder kursledarna alltför omfattande, vilket ger dem möjlighet använda sig av sin egen kompetens och konstnärliga frihet.

Goda metoder och genomtänkta manualer är viktiga. En viktig del avseende psykoedukation är att föräldrar och närstående närvarar och kan ta del av utbildningen. Studien visar att mindre än hälften av de inbjudna föräldrarna och närstående deltar under hela utbildningen. Redan efter första lektionen faller 20 % av deltagarna bort. Vår studie ger inget svar på varför det blir så, och en studie i bortfallsanalys hade varit berikande för att optimera närvaron och därmed effekten av utbildningen. Studien visar på vikten av att plattformen kring föräldrautbildningen är anpassad till kursdeltagarna. Utan en god praktisk plattform eller anpassad filosofisk plattform så har deltagarna inte ha möjlighet att ta till sig kärnkomponenterna.

Enligt formuläret CES-D beskriver 65 % av deltagarna depressiva symtom. Det är samstämmigt med litteratur som visar att det kan vara belastande att vara förälder till ett barn med adhd (Barkley, 2015). Resultaten visar en viss tendens till minskad belastning för deltagarna efter genomgången utbildning. Det skulle i så fall stödja tidigare forskning kring att familjpsykoedukation kan underlätta tillvaron för närstående till personer med psykiatrisk problematik (Lyman et al., 2014). Likaså värderar deltagare och kursledare stöd och förståelse från de andra deltagarna högt. Att känna igen sig i andra familjers situation och minska

upplevelsen av stigmatisering, är en angelägen intention vid familjepsykoedukation (Lyman et al., 2014).

Adhd är ett tillstånd som innebär en krävande vardag för individen och hens närstående (Barkley, 2015). Det är angeläget att sprida kunskap och förståelse för vad funktionsnedsättningen innebär och finna effektiva insatser och anpassningar för att lindra de negativa konsekvenserna för individen. Resultaten i studien ter sig stödja tidigare forskning kring psykoedukation som pekar på positiva effekter av interventionen för närstående till personer med psykiatrisk problematik (Dixon et al., 2001; Lyman et al., 2014).

Metodologiska styrkor och svagheter. En begränsning i studien är att antalet deltagare som fyllt i enkäter är begränsad. Fler deltagare hade möjliggjort mer statistisk tillförlighet. Även gruppernas urval är begränsad geografisk till endast två BUP mottagningar i Skåne. Enkäterna är egenkonstruerade vilket innebär att begreppsvaliditeten inte är prövad. De kärnkomponenter som har studerats är egenutvalda och har inte processats med upphovsmannen till manualen.

Framtida forskning. Forskningen kring psykoedukation har behov av att tydliggöra och beskriva dess verksamma komponenter. Denna studie har plockat ut vissa kärnkomponenter och försökt skatta hur väl dessa har förmedlats. Liknande studie i större omfattning hade kunnat ge underlag för hur väl dessa kärnkomponenter är verksamma.

Ur ett familjeterapeutiskt perspektiv kan det finnas ytterligare metoder som kan stärka och hjälpa deltagarna att tillgodogöra sig av varandras erfarenheter, exempelvis multifamiljeterapi eller reflekterande processer. Det kan vara ett angeläget område att studera vidare.

Referenser

Barkley, R., (2015). *ADHD-guiden för föräldrar*. Stockholm: Natur&Kultur.

Cohen, A. N., Glynn, S. M., Murray-Swank, A. B., Barrio, C., Fischer, E. P., McCutcheon, S. J., et al. (2008). The Family Forum: directions for the Implementation of family psychoeducation for severe mental illness. *Psychiatric Services*, 59 (1), 40-48.

Dixon., L., McFarlane, W. R., Lefley, H., Luckstead, A., Cohen, M., Falloon, I., Mueser, K., Miklowitz, D., Solomon, P., & Sondheim, D. (2001). Evidence-based practices for services to families of people with psychiatric disabilities. *Psychiatric Services*, 52, 903-91

Forster, M. & Ogden, T (2012). Behandlingstrohet. I Sundell (Red.), *Att göra effektutvärderingar*. (271-311) Stockholm: Gothia Förlag.

Fraser, M. W., & Galinsky, M. J. (2010). Steps in Intervention Research: Designing and Developing Social Programs. *Research on Social Work Practice*. 20(5) 459-466

Fraser, M. W., Richman, J. M., Galinsky, M. J., & Day, S. H. (2009). *Intervention Research developing social programs*. Oxford: OXFORD UNIVERSITY PRESS.

Gibaud-Wallston, J., & Wandersman, L. P. (2001). *Handbook of family measurement techniques*. California, USA: Thousand Oaks, Calif.: Sage Publications.

Hansson, H., & von Thiele Schwarz, U. (2017). *Användbar evidens om följsamhet och anpassningar*. Litauen: Natur och Kultur.

Hellström, A. (u.d.). (2017) Strategi - föräldrautbildning. Kursledarmanual.

Lagerberg, D., & Sundelin, C. (2008). *Risk och prognos i socialt arbete med barn forskningsmetoder och resultat*. Stockholm: Gothia Förlag.

Lopez, M, A., Toprac, M, G., Crismon, M, L., Boemer, C., Baumgartner, J., (2005) A

Psychoeducational program for Children with ADHD or Depression and their families: Results from the CMAP Feasibility Study. *Community Mental Health Journal*, 41 (1), 51-65

Luckstead, A., McFarlane, W., Downing, D., Dixon, L., Adams, C. (2012) Recent developments in family psychoeducation as an evidence-based practice. *Journal of Marital and Family Therapy* 38 (1) 101-121

Lukens, E. P., McFarlane, W. R., (2004) Psychoeducation as evidence-based practice: considerations for practice, research and policy. *Brief Treatment and Crisis Intervention* 4 (3) 205-225

Lyman, D. R., Baude, L., George, P., Dougherty, R. H., Daniels, A. S., Ghose, S. S., Delphin-Rittmon, M. R. (2014) Consumer and Family Psychoeducation: Assessing the Evidence, *Psychiatric Services*, 65 (4), 416-428

Montoya, A., Colom, F., Ferrin, M. (2010) *European Psychiatry*, 26, 166-175

Polanczyk, G. V., Willcutt E. G., Salum, G. A., Kieling, C., Rohde L. A. (2014) ADHD prevalence estimates across three decades; an updated systematic review and meta-regression analysis. *International Journal of Epidemiology* 43, 434-442

Radloff, L. S. (1977). The CES-D Scale: A Self Report Depression Scale for research in General Population. *Applied Psychological Measurement*, 385-401.

Socialstyrelsen. (2004). Kort om ADHD hos barn och vuxna. En sammanfattning av Socialstyrelsens kunskapsöversikt. Hämtad från <http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2004/2004-110-7>

Socialstyrelsen. (2010). Barn som utmanar. Barn med ADHD och andra beteendeproblem. Hämtad från: <http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2010/2010-3-6>

Socialstyrelsen. (2014) Stöd till barn, ungdomar och vuxna med adhd. Ett kunskapsstöd. Hämtad från <http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2014/2014-10-42>

Statens beredning för medicinsk utvärdering. (2013). ADHD. Diagnostik och behandling, vårdens organisation och patientens delaktighet. En systematisk kunskapsöversikt. Hämtad från <http://www.sbu.se/sv/publikationer/SBU-utvarderar/adhd-diagnostik-och-behandling-vardens-organisation-och-patientens-delaktighet/>

Svanborg, P., Thernlund, G., Gustafsson, P. A., Hägglöf, B., Poole, L., & Kadesjö, B. (2009). Efficacy and safety of atomoxetine as add-on to psychoeducation in treatment of attention deficit/hyperactivity disorder. *European Child Adolescent Psychiatry*, 240-249.

Svenska föreningen för barn- och ungdomspsykiatri. (2016). Riktlinje adhd. Hämtad från <http://www.svenskabupforeningen.se/>

Thomas, R., Sanders., Doust., J., Beller, E., Glasziou, P. 2015 American Academy of Pediatrics, 135 (4), 994-1001

Vetenskapsrådet. (2002). Hämtat från https://www.gu.se/digitalAssets/1268/1268494_forskningsetiska_principer_2002.pdf

Bilaga 1

Kryssa i den ruta som du tycker stämmer bäst

	Inte alls	Enstaka tillfälle	Då och då	Ofta
Oroat mig för sådant som jag inte brukar oroa mig för	☐	☐	☐	☐
Inte haft någon matlust, helt enkelt inte varit hungrig	☐	☐	☐	☐
Inte kunnat känna mig glad även om min familj eller mina vänner försökt pigga upp mig	☐	☐	☐	☐
Tyckt att jag är lika bra som alla andra	☐	☐	☐	☐
Inte kunnat koncentrera mig på det jag håller på med	☐	☐	☐	☐
Känt mig ”nere” och olycklig	☐	☐	☐	☐
Känt mig för trött för att orka göra något	☐	☐	☐	☐
Känt det som att det kommer att gå bra för mig	☐	☐	☐	☐
Tyckt att sådant jag i vanliga fall klarar, inte gått bra för mig	☐	☐	☐	☐
Känt mig ängslig	☐	☐	☐	☐
Inte sovit så bra som jag brukar	☐	☐	☐	☐
Känt mig lycklig	☐	☐	☐	☐
Varit mer tyst och tillbakadragen än vanligt	☐	☐	☐	☐
Känt mig ensam och utan vänner	☐	☐	☐	☐
Känt det som om vänner och bekanta inte gillar mig	☐	☐	☐	☐
Haft det bra	☐	☐	☐	☐
Känt det som att jag vill gråta	☐	☐	☐	☐
Känt mig ledsen	☐	☐	☐	☐

Trott att andra inte tycker om mig	☐	☐	☐	☐
Haft svårt att komma igång med det jag ska göra	☐	☐	☐	☐

Bilaga 2

Känsla av föräldrakompetens (PSOC)

	1	2	3	4	5	6
	Håller absolut inte med	Håller inte med om det	Håller nog inte med om det	Håller nog med om det	Håller med om det	Håller absolut med om det
De problem som uppstår när man uppfostrar barn är enkla att lösa när man väl vet hur ens egna handlingar påverkar barnet; det har jag lärt mig.	1	2	3	4	5	6
Även om det kan vara givande att vara förälder, så känner jag mig frustrerad när det gäller just den här åldern som mitt barn befinner sig i.	1	2	3	4	5	6
Jag går och lägger mig med samma känsla som när jag vaknar-nämligen att jag inte har åstadkommit speciellt mycket	1	2	3	4	5	6
Jag vet inte varför, men ibland när jag borde vara den som har kontroll, så känns det mer som om jag är den som blir manipulerad.	1	2	3	4	5	6
Mina föräldrar var bättre förberedda på att vara föräldrar än vad jag är.	1	2	3	4	5	6
Jag tror att jag är en bra förebild som förälder	1	2	3	4	5	6
Att vara förälder är ganska enkelt och problem som dyker upp löser sig lätt.	1	2	3	4	5	6
Det är svårt att veta om man som förälder gör ett bra eller dåligt jobb.	1	2	3	4	5	6
Ibland känns det som om jag inte får något gjort som förälder.	1	2	3	4	5	6
Jag uppfyller mina egna krav på mig som förälder när det gäller uppfostran av mina barn.	1	2	3	4	5	6
Jag, om någon, är den som kan lista ut vad som bekymrar mitt barn.	1	2	3	4	5	6
Mina talanger och kunskaper finns på andra områden- inte att vara förälder.	1	2	3	4	5	6
Med tanke på hur länge jag har varit förälder så känner jag mig helt bekväm i min föräldraroll.	1	2	3	4	5	6
Om det bara hade varit mer intressant så skulle jag vara mer motiverad att göra ett bättre jobb som förälder.	1	2	3	4	5	6
Jag tror ärligt talat att jag har allt som krävs för att vara en bra förälder till mitt barn.	1	2	3	4	5	6

Bilaga 3**FÖRÄLDER****(A)Lektion 1: "Värt att veta om ADHD"****Datum:****Här kommer några frågor om dagens lektion.****KOD:**

1. Hur skulle du värdera de baskunskaper du fått om ADHD vid dagens lektion? (A1)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
2. Hur värderar du de kunskaper som dagens lektion gett dig kring stöd och behandlande insatser vid ADHD? (A2)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
3. Har kursledarna gått igenom diagnoskriterierna för ADHD? (A3)	☐ Ja ☐ Nej ☐ Vet inte
4. Har ni haft mer än en smågruppsdiskussion? (A4)	☐ Ja ☐ Nej ☐ Vet inte
5. Har ni gått igenom olika förklaringsmodeller kring ADHD? (A5)	☐ Ja ☐ Nej ☐ Vet inte
6. Hur väl tycker du dig kunnat omvandla Power Point presentationerna till din vardag? (A6)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra

7. Hur uppskattar du att lokalen, förfriskningarna, pauserna, tekniken mm har fungerat under dagens lektion? (A7)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
8. Hur väl förstod du innehållet i dagens lektion? (A8)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
9. Hur tycker du att kursledarna har uppmuntrat och avgränsat dagens gruppdiskussioner? (A9)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
10. Hur väl har kursledarna inspirerat dig under dagens lektion? (A10)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
11. Hur väl tycker du att kursledarna förstod dig och ditt barns bekymmer? (A11)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
12. Hur tycker du att kursledarna har presenterat Power Point presentationen vid dagens lektion? (A12)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
13. Hur tycker du att kursledarna har lett kursen idag? (Ex hålla tidsramarna, leda diskussionen mellan deltagarna samt att de inte åta sig personliga konsultationer?) (A13)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra

<p>14. Hur väl tycker du att de andra föräldrarna förstod dig och ditt barns situation? (A14)</p>	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
<p>15. Hur väl tycker du att kursledarna stöttade dig under dagens lektion? (A15)</p>	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
<p>16. Hur väl tycker du att de andra föräldrarna stöttade dig under dagens lektion? (A16)</p>	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra

Tack för din medverkan !

René och Viktoria

(B)Lektion 2:” Att vara förälder till ett barn med ADHD” Datum:

Här kommer några frågor om dagens lektion.

KOD:

1. Hur tycker du att dagens lektion har kunnat stärka dig i din relation till ditt barn? (B1)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
2. Hur skulle du värdera att dagens lektion gett dig förmåga att som förälder handskas med ditt barns ADHD? (B2)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
3. Har ni gått igenom ”den onda cirkeln” som man lätt kan hamna i när man är förälder till barn med ADHD? (B3)	☐ Ja ☐ Nej ☐ Vet inte
4. Har ni gått igenom hur ett barn med ADHD kan påverka familjen? (B4)	☐ Ja ☐ Nej ☐ Vet inte
5. Har ni i smågrupper diskuterat hur föräldrar kan samarbeta och stötta varandra även om man inte bor ihop? (B5)	☐ Ja ☐ Nej ☐ Vet inte
6. Hur väl tycker du dig kunnat omvandla Power Point presentationerna till din vardag? (B6)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
7. Hur uppskattar du att lokalen, förfriskningarna, pauserna, tekniken mm har fungerat under dagens lektion? (B7)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller

	☐ Bra ☐ Mycket bra
8. Hur väl förstod du innehållet i dagens lektion? (B8)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
9. Hur tycker du att kursledarna har uppmuntrat och avgränsat dagens gruppdiskussioner? (B9)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
10. Hur väl har kursledarna inspirerat dig under dagens lektion? (A10,B10,C10,D10.E10)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
11. Hur väl tycker du att kursledarna förstod dig och ditt barns bekymmer? (B11)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
12. Hur tycker du att kursledarna har presenterat Power Point presentationen vid dagens lektion? (B12)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
13. Hur tycker du att kursledarna har lett kursen idag? (Ex hålla tidsramarna, leda diskussionen mellan deltagarna samt att de inte åta sig personliga konsultationer?) (B13)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
14. Hur väl tycker du att de andra föräldrarna förstod dig och ditt barns situation? (B14)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra

	☐ Mycket bra
15. Hur väl tycker du att kursledarna stöttade dig under dagens lektion? (B15)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
16. Hur väl tycker du att de andra föräldrarna stöttade dig under dagens lektion? (B16)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra

Tack för din medverkan !

René och Viktoria

FÖRÄLDER

(C)Lektion 3: "Så hjälper du ditt barn att fungera bättre i vardagen" Datum:

Här kommer några frågor om dagens lektion.

KOD:

1. Hur tycker du att dagens lektion har kunnat förmedla effektiva strategier för att uppmuntra och förstärka positivt beteende hos ditt barn? (C1)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
2. Hur skulle du värdera att dagens lektion har underlättat för dig att förbättra ditt barns vardagsfungerande och samspel med dig som förälder? (C2)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
3. Har du sett på rollspel där ni blivit uppmanade att ge alternativ och komma med förslag på lösningar? (C3)	☐ Ja ☐ Nej ☐ Vet inte
4. Har kursledarna uppmuntrat dig till att pröva olika strategier hemma? (C4)	☐ Ja ☐ Nej ☐ Vet inte
5. Har kursledarna gått igenom strategin att "Förbereda sitt barn på förändring?" (Borttagen)	☐ Ja ☐ Nej ☐ Vet inte
6. Hur väl tycker du dig kunnat omvandla Power Point presentationerna till din vardag? (C6)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
7. Hur uppskattar du att lokalen, förfriskningarna, pauserna, tekniken mm har fungerat under dagens lektion? (C7)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
8. Hur väl förstod du innehållet i dagens lektion? (C8)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra

<p>9. Hur tycker du att kursledarna har uppmuntrat och avgränsat dagens gruppdiskussioner? (C9)</p>	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
<p>10. Hur väl har kursledarna inspirerat dig under dagens lektion? (C10)</p>	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
<p>11. Hur väl tycker du att kursledarna förstod dig och ditt barns bekymmer? (C11)</p>	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
<p>12. Hur tycker du att kursledarna har presenterat Power Point presentationen vid dagens lektion? (C12)</p>	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
<p>13. Hur tycker du att kursledarna har lett kursen idag? (Ex hålla tidsramarna, leda diskussionen mellan deltagarna samt att de inte åta sig personliga konsultationer?) (C13)</p>	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
<p>14. Hur väl tycker du att de andra föräldrarna förstod dig och ditt barns situation? (C14)</p>	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
<p>15. Hur väl tycker du att kursledarna stöttade dig under dagens lektion? (C15)</p>	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt

	☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
16. Hur väl tycker du att de andra föräldrarna stöttade dig under dagens lektion? (C16)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra

Tack för din medverkan !

René och Viktoria

FÖRÄLDER

(D)Lektion 4: "Så kan du förebygga och hantera konflikter" Datum:

Här kommer några frågor om dagens lektion.

KOD:

1. Hur skulle du värdera att dagens lektion visat hur man kan förebygga konflikter? (D1)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
2. Hur väl tycker du att dagens lektion har lärt dig effektiva metoder att hantera konflikter och olämpligt beteende med ditt barn? (D2)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
3. Har kursledarna uppmuntrat dig till att pröva olika strategier hemma? (D3)	☐ Ja ☐ Nej ☐ Vet inte
4. Har ni sett på rollspel där ni har fått förklara misstagen och kommit med lösningar där gruppledarna skådespelar efter ert förslag? (D4)	☐ Ja ☐ Nej ☐ Vet inte
5. Har ni under dagens lektion gått igenom hur man som förälder kan försöka bevara sitt lugn? (D5)	☐ Ja ☐ Nej ☐ Vet inte
6. Hur väl tycker du dig kunnat omvandla Power Point presentationerna till din vardag? (D6)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
7. Hur uppskattar du att lokalen, förfriskningarna, pauserna, tekniken mm har fungerat under dagens lektion? (D7)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
8. Hur väl förstod du innehållet i dagens lektion? (D8)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
9. Hur tycker du att kursledarna har uppmuntrat och avgränsat dagens gruppdiskussioner? (D9)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller

	☐ Bra ☐ Mycket bra
10. Hur väl har kursledarna inspirerat dig under dagens lektion? (D10)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
11. Hur väl tycker du att kursledarna förstod dig och ditt barns bekymmer? (D11)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
12. Hur tycker du att kursledarna har presenterat Power Point presentationen vid dagens lektion? (D12)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
13. Hur tycker du att kursledarna har lett kursen idag? (Ex hålla tidsramarna, leda diskussionen mellan deltagarna samt att de inte åtar sig personliga konsultationer?) (D13)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
14. Hur väl tycker du att de andra föräldrarna förstod dig och ditt barns situation? (D14)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
15. Hur väl tycker du att kursledarna stöttade dig under dagens lektion? (D15)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
16. Hur väl tycker du att de andra föräldrarna stöttade dig under dagens lektion? (D16)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller

	☐ Bra ☐ Mycket bra
--	---

Tack för din medverkan !

René och Viktoria

FÖRÄLDER

(E)Lektion 5: Samhällets stöd

Datum:

Här kommer några frågor om dagens lektion.

KOD:

1. Hur tycker du att lektionen har visat hur man går tillväga för att få ta del av samhällets stöd? (E1)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra
--	--

	☐ Mycket bra
2. Hur tycker du att lektionen har gett information kring pedagogiska och sociala insatser från hälso- och sjukvården? (E2)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
3. Har ni fått information kring vad som är skolan respektive föräldrarnas ansvar för era barn? (E3)	☐ Ja ☐ Nej ☐ Vet inte
4. Har kursledarna gått igenom hur man går tillväga om man inte är nöjd med skolans insatser? (E4)	☐ Ja ☐ Nej ☐ Vet inte
5. Har kursledarna gått igenom hur man kan få bistånd från socialtjänsten? (E5)	☐ Ja ☐ Nej ☐ Vet inte
6. Hur väl tycker du dig kunnat omvandla Power Point presentationerna till din vardag? (E6)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
7. Hur uppskattar du att lokalen, förfriskningarna, pauserna, tekniken mm har fungerat under dagens lektion? (E7)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
8. Hur väl förstod du innehållet i dagens lektion? (E8)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
9. Hur tycker du att kursledarna har uppmuntrat och avgränsat dagens gruppdiskussioner? (E9)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
10. Hur väl har kursledarna inspirerat dig under dagens lektion? (E10)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt

	☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
11. Hur väl tycker du att kursledarna förstod dig och ditt barns bekymmer? (E11)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
12. Hur tycker du att kursledarna har presenterat Power Point presentationen vid dagens lektion? (E12)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
13. Hur tycker du att kursledarna har lett kursen idag? (Ex hålla tidsramarna, leda diskussionen mellan deltagarna samt att de inte åta sig personliga konsultationer?) (E13)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
14. Hur väl tycker du att de andra föräldrarna förstod dig och ditt barns situation? (E14)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
15. Hur väl tycker du att kursledarna stöttade dig under dagens lektion? (E15)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
16. Hur väl tycker du att de andra föräldrarna stöttade dig under dagens lektion? (E16)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra

Tack för din medverkan !

LEDARE

(A-L) Lektion 1: "Värt att veta om ADHD" Datum:

Här kommer några frågor om dagens lektion.

KOD:

1. Hur värderar du de baskunskaper om ADHD som du förmedlat under dagens lektion? (A1-L)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
2. Hur värderar du de kunskaper som dagens lektion förmedlat kring stöd och behandlande insatser som är verksamma vid ADHD? (A2-L)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt

	☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
3. Har ni gått igenom diagnoskriterierna för ADHD? (A3-L)	☐ Ja ☐ Nej ☐ Vet inte
4. Har ni haft mer än en smågruppsdiskussion? (A4-L)	☐ Ja ☐ Nej ☐ Vet inte
5. Har ni gått igenom olika förklaringsmodeller till ADHD? (A5-L)	☐ Ja ☐ Nej ☐ Vet inte
6. Hur väl tycker du att ni har kunnat förmedla innehållet i Power Point presentationerna till föräldrarnas vardag? (A6-L)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
7. Hur uppskattar du att lokalen, förfriskningarna, pauserna, tekniken mm har fungerat under dagens lektion?(A7-L)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
8. Hur väl tycker du att ni har förmedlat manualens innehåll idag? (A8-L)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
9. Hur tycker du att ni som kursledare har kunnat uppmuntra och avgränsa dagens gruppdiskussioner? (A9-L)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
10. Hur har ni som kursledare lyckats inspirera föräldrarna under dagens lektion? (A10-L)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra

<p>11. Hur väl tycker du att ni har kunnat förmedla förståelse för föräldrarnas situation? (A11-L)</p>	<p>☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra</p>
<p>12. Hur tycker du att ni som kursledare har kunnat presentera Power Point presentationen idag? (A12-L)</p>	<p>☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra</p>
<p>13. Hur tycker du att ni som kursledare lett utbildningen idag? (Ex. hålla i tidsramarna, leda diskussionen mellan deltagarna samt att ni inte åtagit er personliga konsultationer) (A13-L)</p>	<p>☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra</p>
<p>14. Hur väl tycker du att föräldrarna kunde förstå varandras barns situation vid dagens lektion? (A14-L)</p>	<p>☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra</p>
<p>15. Hur uppfattar du att ni som kursledare lyckats stötta föräldrarna under dagens lektion? (A15-L)</p>	<p>☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra</p>
<p>16. Hur väl tycker du att föräldrarna stöttade varandra under dagens lektion? (A16-L)</p>	<p>☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra</p>

Tack för din medverkan !

René och Viktoria

LEDARE

(B-L)Lektion 2: "Att vara förälder till ett barn med ADHD" Datum:

Här kommer några frågor om dagens lektion.

KOD:

1. Hur väl tycker du att ni under dagens lektion har kunnat stärka föräldrarnas relation till sitt barn? (B1-L)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
2. Hur väl har ni kursledare lyckats förmedla kunskap kring föräldrarnas förmåga att handskas med sitt barns ADHD? (B2-L)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra

3. Har ni gått igenom "den onda cirkeln" och förklarat hur den brukar fungera? (B3-L)	☐ Ja ☐ Nej ☐ Vet inte
4. Har ni gått igenom hur barn med ADHD kan påverka hela familjen? (B4-L)	☐ Ja ☐ Nej ☐ Vet inte
5. Har ni låtit föräldrarna diskutera i smågrupper om hur föräldrar som inte bor ihop kan samarbeta och stötta varandra? (B5-L)	☐ Ja ☐ Nej ☐ Vet inte
6. Hur väl tycker du att ni har kunnat förmedla innehållet i Power Point presentationerna till föräldrarnas vardag? (B6-L)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
7. Hur uppskattar du att lokalen, förfriskningarna, pauserna, tekniken mm har fungerat under dagens lektion?(B7-L)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
8. Hur väl tycker du att ni har förmedlat manualens innehåll idag? (B8-L)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
9. Hur tycker du att ni som kursledare har kunnat uppmuntra och avgränsa dagens gruppdiskussioner? (B9-L)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
10. Hur har ni som kursledare lyckats inspirera föräldrarna under dagens lektion? (B10-L)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
11. Hur väl tycker du att ni har kunnat förmedla förståelse för föräldrarnas situation? (B11-L)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra

	☐ Mycket bra
12. Hur tycker du att ni som kursledare har kunnat presentera Power Point presentationen idag? (B12-L)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
13. Hur tycker du att ni som kursledare lett utbildningen idag? (Ex. hålla i tidsramarna, leda diskussionen mellan deltagarna samt att ni inte åtagit er personliga konsultationer) (B13-L)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
14. Hur väl tycker du att föräldrarna kunde förstå varandras barns situation vid dagens lektion? (B14-L)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
15. Hur uppfattar du att ni som kursledare lyckats stötta föräldrarna under dagens lektion? (B15-L)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
16. Hur väl tycker du att föräldrarna stöttade varandra under dagens lektion? (B16-L)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra

Tack för din medverkan !

René och Viktoria

LEDARE

(C-L)Lektion 3: "Så hjälper du ditt barn att fungera i vardagen"

Datum:

Här kommer några frågor om dagens lektion.

KOD:

1. Hur tycker du att ni under dagens lektion förmedlat effektiva strategier för att uppmuntrat och förstärka positivt beteende hos deras barn? (C1-L)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
2. Hur värderar du att ni genom dagens lektion har hjälpt föräldrarna till förbättrat vardagsfungerande och samspel med deras barn? (C2-L)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
3. Har ni visat rollspel där kursdeltagarna har fått komma med alternativ och lösningar som ni därefter spelat upp? (C3-L)	☐ Ja ☐ Nej ☐ Vet inte

4. Har ni uppmuntrat kursdeltagarna att pröva strategierna hemma? (C4-L)	☐ Ja ☐ Nej ☐ Vet inte
5. Har ni gått igenom strategin att "Förbereda sitt barn på förändring? (Borttagen)	☐ Ja ☐ Nej ☐ Vet inte
6. Hur väl tycker du att ni har kunnat förmedla innehållet i Power Point presentationerna till föräldrarnas vardag? (C6-L)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
7. Hur uppskattar du att lokalen, förfriskningarna, pauserna, tekniken mm har fungerat under dagens lektion?(C7-L)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
8. Hur väl tycker du att ni har förmedlat manualens innehåll idag? (C8-L)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
9. Hur tycker du att ni som kursledare har kunnat uppmuntra och avgränsa dagens gruppdiskussioner? (C9-L)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
10. Hur har ni som kursledare lyckats inspirera föräldrarna under dagens lektion? (C10-L)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
11. Hur väl tycker du att ni har kunnat förmedla förståelse för föräldrarnas situation? (C11-L)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
12. Hur tycker du att ni som kursledare har kunnat presentera Power Point presentationen idag? (C12-L)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt

	☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
13. Hur tycker du att ni som kursledare lett utbildningen idag? (Ex. hålla i tidsramarna, leda diskussionen mellan deltagarna samt att ni inte åtagit er personliga konsultationer) (C13-L)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
14. Hur väl tycker du att föräldrarna kunde förstå varandras barns situation vid dagens lektion? (C14-L)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
15. Hur uppfattar du att ni som kursledare lyckats stötta föräldrarna under dagens lektion? (C15-L)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
16. Hur väl tycker du att föräldrarna stöttade varandra under dagens lektion? (C16-L)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra

Tack för din medverkan !

René och Viktoria

LEDARE

(D-L)Lektion 4: "Så kan du förebygga och hantera konflikter" Datum:

Här kommer några frågor om dagens lektion.

KOD:

1. Hur skulle du värdera att ni genom dagens lektion visat hur man kan förebygga konflikter? (D1-L)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
2. Hur väl tycker du att ni genom dagens lektion visat föräldrarna effektiva metoder att hantera konflikter och olämpliga beteende med sitt barn? (D2-L)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
3. Har ni uppmuntrat kursdeltagarna att pröva strategier hemma? (D3-L)	☐ Ja ☐ Nej ☐ Vet inte
4. Har ni visat rollspel där kursdeltagarna har fått komma med alternativ och lösningar som ni därefter spelat upp? (D4-L)	☐ Ja ☐ Nej ☐ Vet inte

5. Har ni gått igenom strategin att "bevara sitt lugn"? (D5-L)	☐ Ja ☐ Nej ☐ Vet inte
6. Hur väl tycker du att ni har kunnat förmedla innehållet i Power Point presentationerna till föräldrarnas vardag? (D6-L)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
7. Hur uppskattar du att lokalen, förfriskningarna, pauserna, tekniken mm har fungerat under dagens lektion?(D7-L)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
8. Hur väl tycker du att ni har förmedlat manualens innehåll idag? (D8-L)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
9. Hur tycker du att ni som kursledare har kunnat uppmuntra och avgränsa dagens gruppdiskussioner? (D9-L)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
10. Hur har ni som kursledare lyckats inspirera föräldrarna under dagens lektion? (D10-L)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
11. Hur väl tycker du att ni har kunnat förmedla förståelse för föräldrarnas situation? (D11-L)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
12. Hur tycker du att ni som kursledare har kunnat presentera Power Point presentationen idag? (D12-L)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra

<p>13. Hur tycker du att ni som kursledare lett utbildningen idag? (Ex. hålla i tidsramarna, leda diskussionen mellan deltagarna samt att ni inte åtagit er personliga konsultationer) (D13-L)</p>	<p>☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra</p>
<p>14. Hur väl tycker du att föräldrarna kunde förstå varandras barns situation vid dagens lektion? (D14-L)</p>	<p>☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra</p>
<p>15. Hur uppfattar du att ni som kursledare lyckats stötta föräldrarna under dagens lektion? (D15-L)</p>	<p>☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra</p>
<p>16. Hur väl tycker du att föräldrarna stöttade varandra under dagens lektion? (D16-L)</p>	<p>☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra</p>

Tack för din medverkan !

René och Viktoria

LEDARE

(E-L)Lektion 5: "Samhällets stöd" Datum:

Här kommer några frågor om dagens lektion.

KOD:

1. Hur har ni vid dagens lektion lyckats informera om hur man som förälder går tillväga för att ta del av samhällets stöd? (E1-L)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
2. Hur tycker du att lektionen har gett information kring pedagogiska och sociala insatser från hälso- och sjukvården? (E2-L)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
3. Har ni förmedlat information kring vad som är skolans respektive föräldrarnas ansvar? (E3-L)	☐ Ja ☐ Nej ☐ Vet inte
4. Har ni gått igenom hur man går tillväga om man inte är nöjd med skolans insatser? (E4-L)	☐ Ja ☐ Nej ☐ Vet inte
5. Har ni gått igenom hur man kan få bistånd och stöd från socialtjänsten? (E5-L)	☐ Ja ☐ Nej ☐ Vet inte

<p>6. Hur väl tycker du att ni har kunnat förmedla innehållet i Power Point presentationerna till föräldrarnas vardag? (E6-L)</p>	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
<p>7. Hur uppskattar du att lokalen, förfriskningarna, pauserna, tekniken mm har fungerat under dagens lektion?(E7-L)</p>	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
<p>8. Hur väl tycker du att ni har förmedlat manualens innehåll idag? (E8-L)</p>	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
<p>9. Hur tycker du att ni som kursledare har kunnat uppmuntra och avgränsa dagens gruppdiskussioner? (E9-L)</p>	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
<p>10. Hur har ni som kursledare lyckats inspirera föräldrarna under dagens lektion? (E10-L)</p>	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
<p>11. Hur väl tycker du att ni har kunnat förmedla förståelse för föräldrarnas situation? (E11-L)</p>	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
<p>12. Hur tycker du att ni som kursledare har kunnat presentera Power Point presentationen idag? (E12-L)</p>	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
<p>13. Hur tycker du att ni som kursledare lett utbildningen idag? (Ex. hålla i tidsramarna, leda</p>	☐ Mycket dåligt

diskussionen mellan deltagarna samt att ni inte åtagit er personliga konsultationer) (E13-L)	☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
14. Hur väl tycker du att föräldrarna kunde förstå varandras barns situation vid dagens lektion? (E14-L)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
15. Hur uppfattar du att ni som kursledare lyckats stötta föräldrarna under dagens lektion? (E15-L)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra
16. Hur väl tycker du att föräldrarna stöttade varandra under dagens lektion? (E16-L)	☐ Mycket dåligt ☐ Dåligt ☐ Varken eller ☐ Bra ☐ Mycket bra

Tack för din medverkan !

René och Viktoria